

CE ESTE STAREA DE URGENȚĂ?

Starea de urgență privește situațiile de criză ce impun măsuri excepționale care se instituie în cazuri determinate de apariția unor pericole grave la adresa apărării țării și securității naționale, a democrației constituționale ori pentru prevenirea, limitarea sau înlăturarea urmărilor unor dezastr.

Starea de urgență reprezintă ansamblul de măsuri excepționale de natură politică, economică și de ordine publică aplicabile pe întreg teritoriul țării sau în unele unități administrativ-teritoriale care se instituie în următoarele situații:

- a) existența unor pericole grave actuale sau iminente privind securitatea națională ori funcționarea democrației constituționale;
- b) iminența producerii ori producerea unor calamități care fac necesară prevenirea, limitarea sau înlăturarea, după caz, a urmărilor unor dezastr.

Starea de urgență pot fi instituite și menținute numai în măsura cerută de situațiile care le determină și cu respectarea obligațiilor asumate de România potrivit dreptului internațional.

Pe durata stării de urgență sunt interzise:

- a) limitarea dreptului la viață, cu excepția cazurilor când decesul este rezultatul unor acte licite de război;
- b) tortura și pedepsele ori tratamentele inumane sau degradante;
- c) condamnarea pentru infracțiuni neprevăzute ca atare, potrivit dreptului național sau internațional;
- d) restrângerea accesului liber la justiție.

Pe durata stării de urgență, exercițiul unor drepturi și libertăți fundamentale poate fi restrâns, cu excepția drepturilor omului și libertăților fundamentale, numai în măsura în care situația o cere și cu respectarea art. 53 din Constituția României, republicată.

Starea de urgență se poate institui pe o perioadă de cel mult 30 de zile.

La instituirea stării de urgență, unele atribuții ale administrației publice centrale de specialitate și ale administrației publice locale trec în competența autorităților militare și a altor autorități publice, prevăzute în decretul de instituire a stării de urgență.

Autoritățile civile ale administrației publice continuă exercitarea atribuțiilor care nu au fost transferate autorităților menționate și au obligația de a acorda sprijin acestora.

Conducătorii autorităților publice și administratorii operatorilor economici care asigură servicii de utilitate publică în domeniile energetic, sănătate, agricultură și alimentație, alimentare cu apă, comunicații și transporturi au obligația de a asigura continuitatea furnizării serviciilor esențiale pentru populație și pentru forțele destinate apărării.

Procedura instituirii și încetării stării de urgență

Starea de urgență se instituie de Președintele României prin decret, contrasemnat de primul - ministru și publicat de îndată în Monitorul Oficial al României.

Decretul de instituire a stării de urgență se aduce neîntârziat la cunoștință populației prin mijloacele de comunicare în masă, împreună cu măsurile urgente de aplicare, care intră imediat în vigoare. Decretul se difuzează pe posturile de radio și de televiziune, în cel mult două ore de la semnare, și este retransmis în mod repetat în primele 24 de ore de la instituirea stării de urgență.

În termen de cel mult 5 zile de la instituirea stării de urgență, Președintele României solicită Parlamentului încuviințarea măsurii adoptate.

În situația în care Parlamentul nu încuviințează starea instituită, Președintele României revocă de îndată decretul, măsurile dispuse încetându-și aplicabilitatea.

Decretul de instituire a stării de urgență trebuie să prevadă următoarele:

- a) motivele care au impus instituirea stării;
- b) zona în care se instituie;
- c) perioada pentru care se instituie;
- d) măsurile de primă urgență care urmează a fi luate;
- e) drepturile și libertățile fundamentale al căror exercițiu se restrânge, în limitele prevederilor constituționale;
- f) autoritățile militare și civile desemnate pentru executarea prevederilor decretului și competențele acestora;
- g) alte prevederi, dacă se consideră necesare.

În funcție de evoluția situațiilor de pericol, Președintele României, cu încuviințarea Parlamentului, poate prelungi durata stării instituite și poate extinde sau restrânge aria de aplicare a acesteia.

Încetarea stării de urgență are loc la data stabilită în decretul de instituire sau în decretul de prelungire.

În cazul înlăturării situațiilor de pericol, înainte de expirarea termenului stabilit, încetarea aplicării măsurii excepționale se dispune prin decret, cu încuviințarea prealabilă a Parlamentului.

Competențe și responsabilități

În cazul instituirii stării de urgență în temeiul art. 3 lit. a) al O.U.G. 1 /1999, coordonarea aplicării măsurilor dispuse prin decret revine Ministerului Administrației și Internelor.

Poliția Comunitară poate fi militarizată, în totalitate sau numai în anumite unități administrativ-teritoriale, desfășurându-și activitatea în subordinea Ministerului Administrației și Internelor.

În cazul prevăzut la art. 3 lit. a) al O.U.G. 1 /1999, Ministerul Apărării Naționale sprijină forțele Ministerului Administrației și Internelor, la cererea acestuia, în baza aprobării Consiliului Suprem de Apărare a Țării, în limitele și condițiile stabilite de acesta.

Forțele Ministerului Apărării Naționale pot acorda sprijin numai în misiuni pentru care au pregătirea și dotarea corespunzătoare.

Pe durata stării de urgență, instituită în temeiul art. 3 lit. b) al O.U.G. 1 /1999, gestionarea măsurilor dispuse revine Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, sub conducerea nemijlocită a ministrului administrației și internelor și în coordonarea primului-ministru.

Pentru aplicarea dispozițiilor O.U.G. 1 /1999, precum și a măsurilor prevăzute în decretul de instituire a stării de urgență, autoritățile militare, precum și celelalte autorități publice au următoarele atribuții și răspunderi:

- a) să întocmească planurile de acțiune și planurile de ridicare graduală a capacității de luptă, în conformitate cu ordinele și instrucțiunile proprii;
- b) să dispună depunerea temporară, la organele de poliție de pe raza județului sau a municipiului București, a armelor, munițiilor și materialelor explozive aflate asupra populației și să procedeze la căutarea celor nedepuse în termenul stabilit, urmând ca la încetarea măsurii excepționale acestea să fie înapoiate celor în drept să le dețină; să dispună închiderea temporară a societăților care comercializează arme și muniții și să instituie paza acestora;

c) să limiteze sau să interzică circulația vehiculelor sau a persoanelor în anumite zone ori între anumite ore și să elibereze, în cazuri justificate, permise de liberă circulație;

d) să efectueze controale asupra unor persoane sau locuri, când acestea se impun;

e) să efectueze razii;

f) să exercite în mod exclusiv dreptul de a autoriza desfășurarea adunărilor publice, a manifestațiilor sau marșurilor;

g) să evacueze din zona supusă regimului stării de urgență persoanele a căror prezență nu se justifică;

h) să dirijeze persoanele evacuate sau refugiate pe direcțiile și în zonele stabilite și să țină evidența acestora;

i) să protejeze informațiile cu caracter militar destinate a fi comunicate prin mass - media; informațiile cu privire la starea de urgență, cu excepția celor referitoare la dezastr, se dau publicității numai cu avizul autorităților militare; mijloacele de comunicare în masă, indiferent de natura și de forma de proprietate, sunt obligate să transmită, cu prioritate, mesajele autorităților militare, la cererea acestora;

j) să dispună închiderea temporară a unor stații de distribuție a carburanților, a unor restaurante, cafenele, cluburi, cazinouri, sedii ale asociațiilor și ale altor localități publice;

k) să suspende temporar apariția sau difuzarea unor publicații ori a unor emisiuni ale posturilor de radio sau de televiziune;

l) să asigure paza militară a stațiilor de alimentare cu apă, energie, gaze, a sediilor posturilor de radiodifuziune și de televiziune publice, a operatorilor economici care dețin capacități de importanță strategică la nivel național, precum și a obiectivelor de importanță deosebită pentru apărare, prin punerea în aplicare a Planului de mobilizare a economiei naționale pentru apărare; când situația impune, dispun oprirea temporară a alimentării cu gaze, energie și apă potabilă, după caz;

m) să dispună raționalizarea alimentelor și a altor produse de strictă necesitate;

n) să emită ordonanțe militare sau ordine, după caz;

o) să interzică circulația rutieră, feroviară, maritimă, fluvială și aeriană pe diferite rute;

În exercitarea atribuțiilor ce le revin pe durata stării de urgență, autoritățile prevăzute la art. 7 alin. (1) al O.U.G. 1 /1999 pot emite ordonanțe militare, respectiv ordine, care sunt obligatorii, conform legii.

În funcție de situația operativă concretă, pe timpul stării de urgență, Consiliul Suprem de Apărare a Țării poate dispune ca unitățile militare din forțele destinate apărării să fie trecute în trepte superioare ale capacității de luptă, potrivit planurilor întocmite, inclusiv completarea lor cu resurse umane și materiale, conform organizării la război.

Cheltuielile se asigură de către Guvernul României, din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția acestuia.

Instituțiile cu atribuții în domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale pot concentra rezervești pentru instruire și îndeplinirea unor misiuni sau pot chema persoane fizice apte de muncă pentru prestări de servicii în interes public.

Pe timpul stării de urgență, Consiliul Suprem de Apărare a Țării, în limitele prevăzute de legea sa organică, poate prelungi durata îndeplinirii îndatoririlor militare ale cetățenilor.

Ordonanțe militare și ordine ale altor autorități publice

Ordonanțele militare se emit în limitele stabilite prin decretul de instituire a măsurii excepționale, astfel:

- pe durata stării de urgență:
a) de ministrul Administrației și Internelor sau de înlocuitorul de drept al acestuia, când starea de urgență a fost instituită pe întregul teritoriu al țării;

b) de ofițerii împuterniciți de ministrul Administrației și Internelor sau de înlocuitorii legali ai acestora, când starea de urgență a fost instituită în anumite unități administrativ-teritoriale;

Pe durata stării de urgență, conducătorii altor autorități pot emite ordine sau pot împuternici persoane în acest sens.

Ordonanța militară sau ordinul cuprinde:

- a) titlul și numărul;
- b) autoritatea emitentă;
- c) baza legală a emiterii;
- d) perioada de aplicare;
- e) regulile și măsurile speciale care se dispun în zona în care s-a instituit starea de urgență, precum și sancțiunile aplicabile în cazul nerespectării acestora;
- f) autoritatea abilitată să asigure aplicarea și respectarea dispozițiilor acesteia;
- g) modul de aducere la cunoștința populației;
- h) data, ștampila și semnătura autorității emitente.

Măsuri care se pot dispune pe durata stării de urgență

Pe durata stării de urgență, se pot dispune următoarele:

a) aplicarea planurilor aprobate, conform dispozițiilor prezentei ordonanțe de urgență și ale decretului de instituire;

b) organizarea și asigurarea cu prioritate a transporturilor, comunicațiilor, produselor, resurselor și infrastructurii pentru nevoile forțelor destinate apărării;

c) închiderea frontierei de stat, în întregime sau în zona în care a fost instituită starea de urgență, intensificarea controlului la punctele de trecere a frontierei care rămân deschise, precum și supravegherea frontierei pe toată lungimea sa.

d) rechiziționarea de bunuri, potrivit legii.

Pe durata stării de urgență, autoritățile și instituțiile publice, operatorii economici și populația sunt obligate să respecte și să aplice prevederile legale speciale pe domeniu, precum și măsurile dispuse de autoritățile competente.

Sanțiuni

Încălcarea prevederilor O.U.G. 1 /1999 sau a dispozițiilor ordonanțelor militare ori a ordinelor emise pe timpul stării de urgență atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz.

Nerespectarea prevederilor art. 9 al O.U.G. 1 /1999 constituie contravenție și se sancționează cu amendă de la 100 lei la 5.000 lei, pentru persoane fizice, și de la 1.000 lei la 70.000 lei, pentru persoane juridice.

Constatarea contravențiilor prevăzute la art. 28 al O.U.G. 1 /1999 și aplicarea sancțiunilor se fac de către persoanele împuternicite de ministrul administrației și internelor.

Contravențiilor prevăzute la art. 28 al O.U.G. 1 /1999 le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare.